

Hyväksytty Suomen Yrittäjien valtuustossa 25.11.2025

YEL-uudistuksessa pitää lisätä yrittäjän vapautta

YEL-maksun pitää perustua työpanoksen arvoon, ei osinkoihin. YEL:n alarajaa ei saa laskea, koska se nostaisi rajusti monen pienyrittäjän eläkemaksuja

Hallitus valmistautuu uudistamaan Yrittäjien eläkelaki (YEL) vielä tämän vaalikauden aikana. Asiaan liittyvä Jukka Rantalan selvitys on valmistumassa lähiaikoina.

Yrittäjien eläkelaki (YEL) on yrittäjille erittäin tärkeä, koska kyse on yrittäjän työuran aikaisesta sosiaaliturvasta ja sen jälkeisestä eläketurvasta. YEL vaikuttaa keskeisesti yrittäjyyden edellytyksiin sekä yrittäjien haluun ja kykyyn ottaa yrittäjäriskiä, ja sitä kautta Suomen kasvuun. Yrittäjien luottamus YEL-järjestelmää kohtaan on erittäin alhaista, mikä korostaa tarvetta uudistaa järjestelmää.

Suomen Yrittäjät korostaa, että uudistuksessa on huomioitava seuraavat tekijät:

1. **Eläkemaksun pitää perustua työpanoksen arvoon, ei osinkoihin.** Eläkevakuutuksen lähtökohtana on työpanoksen arvo. Yrittäjät ei hyväksy osinkoja eläkemaxsuperusteeksi, koska eläkkeen määrittää palkansaajillakin työstä, ei pääomasta eikä omistuksesta saatu tulo. Osinko on pääoman ja omistuksen tuottoa. Jos eläkemaksu sidottaisiin osinkoihin edes osin, se vähentäisi yrittäjyyden kannustimia ja halukkuutta kasvattaa yritystä ja panostaa pääoman tuottoon.
2. **YEL:n alarajaa pitää nostaa.** Yrittäjät kannattaa pakollisen vakuuttamisen alarajan nostamista niin, että YEL-vakuutettujen eläke ja erityisesti työuran aikainen sosiaaliturva olisi perusturva korkeampi. Se motivoi yrittäjiä maksamaan YEL-maksuja ja turvaa yrittäjille jonkinlaisen eläke- ja sosiaaliturvan. Jos pakollisen vakuuttamisen alarajaa nostetaan, yrittäjät eivät koe maksavansa turhasta.
3. **Yrittäjän vapautta pitää lisätä.** Yrittäjätööhön kuuluu vapaus. Siksi yrittäjällä pitäisi olla laaja vapaus päättää oma eläkemaxsuna ja -turvansa pakollisen vakuuttamisen alarajan yläpuolella. Ennen viime vaalikaudella tehtyä uudistusta yrittäjät pystyivät pitkälle määrittämään YEL-maksunsa ja eläketurvansa tason, koska eläkeyhtiöt eivät vahvistaneet työtuiloilmoituksia lain vaatimalla tavalla.
4. **Eri yhtiömuotoja on kohdeltava tasapuolisesti.** Yrittäjät toimivat erilaisissa yhtiömuodoissa. Diversiteetti yritys- ja yrittäjäkentässä on valtava. Jokaisessa yritys muodossa yrittäjän tulonmuodostus ja mahdollisuus vaikuttaa siihen, millä tavalla ja minkä verran he yhtiöstään nostavat varoja, on erilainen. Eläkemaxsun sitominen yrittäjän ansiotuloihin voisi johtaa eri yritys- muotojen eriarvoiseen kohteluun ja yrittäjien eläkemaxsujen mielivaltaisiin korotuksiin.
5. **Työtulolaskuria pitää uudistaa.** Eläkeyhtiöiden ennen viime vaalikaudella tehtyä lakimuutosta käyttöön ottama työtulolaskuri tarjoaa edelleen yrittäjille usein mielivaltaisia ja virheellisiä ehdotuksia yrittäjän työtuloksi. Laskuria pitää uudistaa siten, että se huomioi paremmin yrittäjän työpanoksen arvon eikä tee mielivaltaisiksi koettuja ehdotuksia, jotka syövät luottamusta koko eläkejärjestelmää kohtaan.
6. **Eläkejärjestelmää pitää tehostaa.** Yrittäjät kannattaa hallitusohjelmaan kirjattua selvitystä siitä, pitäisikö yrittäjillä olla oma eläkelaitos. Tämä voisi olla perusteltua koko eläkejärjestelmän tehokkuuden ja julkisen talouden näkökulmasta, koska yhdistämällä yrittäjien eläkkeet yhteen eläkelaitokseen voidaan tehostaa yrittäjäeläkkeiden hoitoa ja koko työeläkejärjestelmää sekä turvata yhdenvertainen palvelu.
7. **On tehtävä huolelliset vaikutusarvioinnit.** Yrittäjät edellyttää, että YEL-uudistuksen vaihtoehdot vaikutusarviot ja mahdollinen rahastointi selvitetään huolella ja linjaukset tehdään selvityksen jälkeen. Jos esimerkiksi YEL:n pakollisen vakuuttamisen alarajaa alennetaan tuntuvasti, kuten julkisuudessa on esitetty, se voi korottaa jopa parin sadan tuhannen pienimuotoista yrittäjätyötä tekevän eläkemaxsua. Se voi lopettaa laajalti pienimuotoisen yrittäjätyön.